

Spis treści

Przedmowa	13
1. Spożycie produktów agrobiznesu a potrzeby człowieka	15
1.1. Udział żywności w strukturze spożycia materialnego	15
1.2. Rodzaje bezpieczeństwa żywnościowego i rola państwa w jego realizacji	19
1.2.1. Międzynarodowe bezpieczeństwo żywnościowe	20
1.2.2. Państwowe (narodowe) bezpieczeństwo żywnościowe	21
1.2.3. Bezpieczeństwo żywnościowe gospodarstwa domowego	21
1.3. Co to jest żywność?	22
1.4. Istota zaleceń żywieniowych	33
1.5. Ocena poziomu odżywiania się społeczeństwa	36
Literatura	39
2. Od F. Quesnaya do J.H. Davisa i R.A. Goldberga — od <i>Tableau économique</i> do agrobiznesu	41
2.1. Rozwój teorii agrobiznesu	41
2.1.1. Agrobiznes jako dziedzina aktywności podmiotów gospodarczych	47
2.1.2. Agrobiznes jako wyodrębniony system gospodarki narodowej	48
2.1.3. Agrobiznes jako dziedzina wiedzy i badań naukowych	50
2.2. Agrobiznes a gospodarka żywnościowa; podobieństwa i różnice	50
Literatura	56
3. Formy organizacyjne i prawne jednostek agrobiznesu	57
3.1. Rozważania ogólne	57
3.2. Firmy jednoosobowe	64
3.3. Spółdzielnie	67
3.3.1. Spółdzielnia — jej modele i specyfika	67
3.3.2. Spółdzielnia a otoczenie zewnętrzne	71
3.3.3. Dziedzictwo przeszłości i stan spółdzielczości	72
3.3.4. Transformacja spółdzielczości polskiej	74
3.3.5. Podstawowe dziedziny spółdzielczości	76
3.3.6. Perspektywy rozwoju spółdzielczości	77
3.4. Przedsiębiorstwa państwowe	77

3.4.1.	Zasady ogólne	77
3.4.2.	Elementy zarządzania	80
3.4.3.	Podstawy prawne funkcjonowania i transformacji	83
3.5.	Spółki	87
3.5.1.	Charakterystyka ogólna	87
3.5.2.	Spółki cywilne	89
3.5.2.1.	Spółka cywilna	89
3.5.2.2.	Spółka cicha	92
3.5.3.	Spółki handlowe	93
3.5.3.1.	Spółka jawna	93
3.5.3.2.	Spółka partnerska	96
3.5.3.3.	Spółka komandytowa	96
3.5.3.4.	Spółka komandytowo-akcyjna	101
3.5.4.	Spółki kapitałowe wyposażone w osobowość prawną	104
3.5.4.1.	Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	104
3.5.4.2.	Spółka akcyjna – korporacja	112
3.5.5.	Spółki-korporacje	124
3.5.6.	Spółka z udziałem podmiotów zagranicznych, tzw. <i>joint venture</i>	124
	Literatura	127
4.	Charakterystyka agregatów agrobiznesu	128
4.1.	Działania związane z produkcją i dystrybucją środków oraz usług niezbędnych w gospodarstwach rolniczych i przemyśle przetwórczym surowców rolniczych – zaopatrzenie	128
4.2.	Działania w gospodarstwach (przedsiębiorstwach) rolniczych, w wyniku których powstają produkty rolnicze i usługi – rolnictwo	139
4.2.1.	Charakterystyka stanu rolnictwa	139
4.2.2.	Polityka państwa dotycząca przekształceń własnościowych w rolnictwie	141
4.2.3.	Struktura agrarna i jej zmiany	144
4.2.4.	Prawdopodobny scenariusz rozwoju rolnictwa do 2020 r.	154
4.2.5.	Potrzeba rozwoju sfery nieżywnościowej agrobiznesu	163
4.3.	Działania związane ze skupem, przetwórstwem, magazynowaniem i dystrybucją przetworzonych produktów powstałych z surowców rolniczych – przetwórstwo i obrót	179
4.3.1.	Ogólna charakterystyka podstawowych surowców pochodzenia rolniczego, morskiego i leśnego	179
4.3.2.	Pojęcie bazy surowcowej w przemyśle przetwórczym surowców rolniczych	182

4.3.2.1.	Czynniki charakteryzujące bazę surowcową produktów rolniczych .	182
4.3.2.2.	Czynniki mające wpływ na rozwój bazy surowcowej produktów rolniczych	185
4.3.3.	Szczególne warunki realizacji produkcji w przemyśle przetwórczym surowców rolniczych	186
4.3.3.1.	Nietrwałość surowców rolniczych oraz gotowych wyrobów i ich duża podatność na zepsucie	186
4.3.3.2.	Rozproszenie produkcji surowca i konieczność utrzymywania ścisłych związków przetwórcy z producentem	187
4.3.3.3.	Rozmieszczenie już istniejących zakładów	188
4.3.3.4.	Wahanie sezonowe podaży surowca i popytu na gotowe wyroby .	193
	Literatura	196
5.	Ogólna charakterystyka wybranych grup i klas przemysłu spożywczego	198
5.1.	Produkcja, przetwórstwo i konserwowanie mięsa — przemysł mięsny	198
5.1.1.	Baza surowcowa przemysłu mięsnego	201
5.1.2.	Stan i struktura przemysłu mięsnego	203
5.1.3.	Prognoza na najbliższe lata (do 2010 r.)	206
5.2.	Produkcja, przetwórstwo i konserwowanie mięsa drobiowego i króliczego — przemysł drobiarski	207
5.2.1.	Wartości odżywcze i poziom spożycia produktów drobiarskich . .	207
5.2.2.	Baza surowcowa i przetwórstwo produktów drobiarskich	210
5.2.3.	Ważniejsze problemy produkcji drobiarskiej w Polsce	214
5.3.	Produkcja artykułów mleczarskich — przemysł mleczarski	216
5.3.1.	Charakterystyka ogólna	216
5.3.2.	Doskonalenie organizacji bazy surowcowej	218
5.3.3.	Doskonalenie organizacji skupu mleka	220
5.3.4.	Koncentracja produkcji mleczarskiej	220
5.3.5.	Doskonalenie dystrybucji produktów mlecznych	222
5.4.	Produkcja piwa i słodu — przemysł piwowarski	225
5.4.1.	Charakterystyka browarów	226
5.4.2.	Produkcja i spożycie piwa	227
5.4.3.	Surowce dla przemysłu piwowarskiego	229
5.5.	Przemysł owocowo-warzywny	232
5.5.1.	Struktura organizacyjna i własnościowa zakładów	233
5.5.2.	Ranga i specyfika polskiego ogrodnictwa	234
5.5.2.1.	Produkcja sadownicza	235
5.5.2.2.	Produkcja warzywnicza	237

5.5.2.3.	Produkcja grzybów	238
5.5.3.	Kierunki rozwoju przetwórstwa owocowo-warzywnego	239
5.5.4.	Sytuacja ekonomiczno-finansowa zakładów	241
5.6.	Wytwarzanie produktów przemiału zbóż, skrobi i produktów skrobiowych – przemysł zbożowo-młynarski	242
5.6.1.	Zboża i ich znaczenie gospodarcze	242
5.6.2.	Produkcja zbóż i ich przeznaczenie	242
5.6.3.	Przemysłowe przetwórstwo zbóż	248
5.7.	Produkcja napojów bezalkoholowych	251
5.7.1.	Wody mineralne	252
5.7.2.	Soki i napoje owocowe	253
5.7.3.	Napoje funkcjonalne	254
5.7.4.	Produkcja i spożycie napojów bezalkoholowych	255
5.8.	Przemysł spirytusowy	258
5.8.1.	Baza produkcyjna alkoholu etylowego	260
5.8.2.	Czynniki warunkujące dalszy wzrost produkcji alkoholu etylowego	261
5.9.	Produkcja cukru – przemysł cukrowniczy	263
5.9.1.	Produkcja środków słodzących w Polsce	264
5.9.2.	Obecny stan przemysłu cukrowniczego	269
5.9.3.	Produkcja buraków cukrowych	271
5.9.4.	Sytuacja ekonomiczno-finansowa przedsiębiorstw i konkurencyjność polskiego cukrownictwa	274
5.9.5.	Regulacja rynku cukru i przekształcenia własnościowe	276
5.9.6.	Przemysł cukrowniczy w Unii Europejskiej	278
5.9.7.	Perspektywy rozwoju polskiego przemysłu cukrowniczego	279
5.10.	Przetwórstwo ziemniaków – przemysł ziemniaczany	281
5.10.1.	Ziemniaki jako produkt spożywczy	281
5.10.2.	Baza surowcowa ziemniaków	282
5.10.3.	Przemysł przetwórczy ziemniaków	286
5.11.	Przemysł olejarski	291
5.11.1.	Tłuszcze w żywieniu człowieka	291
5.11.2.	Baza surowcowa oraz rynek nasion i owoców oleistych	293
5.11.3.	Przemysł olejarski i jego zdolności przetwórcze	296
5.12.	Przemysł chłodniczy	298
5.12.1.	Chłodnictwo i jego rozwój	298
5.12.2.	Rozwój chłodnictwa w Polsce	301
5.12.3.	Mrożonki warzywne oraz jakość i przydatność warzyw dla zamrażalnictwa	302
5.12.4.	Produkcja i eksport mrożonych owoców w Polsce	303

5.13.	Przetwórstwo i konserwowanie ryb i produktów rybołówstwa – przemysł rybny	305
5.13.1.	Szczególne właściwości żywieniowe ryb	305
5.13.2.	Obecna sytuacja rybołówstwa światowego	307
5.13.3.	Przetwórstwo i handel rybny	311
	Literatura	313
6.	Powiązania integracyjne w agrobiznesie i ich wpływ na modernizację i rekonstrukcję rolnictwa oraz obszarów wiejskich	316
6.1.	Integracja pionowa	317
6.2.	Integracja pozioma (kooperacja)	322
6.3.	Modernizacja i rekonstrukcja rolnictwa	328
6.4.	Modernizacja i rekonstrukcja obszarów wiejskich	330
6.5.	Przyszłość procesów integracyjnych	332
	Literatura	333
7.	Interwencjonizm w agrobiznesie	334
7.1.	Istota interwencjonizmu	334
7.2.	Rozwój interwencjonizmu w rolnictwie i produkcji żywności w świecie	335
7.3.	Niecenowe instrumenty regulowania rynków rolnego i żywnościowego	336
7.3.1.	Cła	337
7.3.1.1.	Pojęcie cła i rodzaje cel	337
7.3.1.2.	Protekcjonizm celny	338
7.3.1.3.	Cła jako narzędzie polityki państw	339
7.3.1.4.	Rola cel w unii celnej	339
7.3.1.5.	Charakterystyka polskiej polityki celnej	340
7.3.2.	Instrumenty paracelne	341
7.3.3.	Opłaty wyrównawcze	342
7.3.4.	Kontyngenty kwotowe	342
7.3.5.	Podatek od towarów i usług (VAT) oraz podatek akcyzowy	343
7.3.6.	Preferencyjne oprocentowanie kredytów	345
7.3.7.	Polityka kursów walutowych	346
	Literatura	347
8.	Przedsiębiorczość w agrobiznesie	348
8.1.	Pojęcie i istota przedsiębiorczości	348
8.2.	Klasyfikacja przedsiębiorczości	354
8.2.1.	Rodzaje przedsiębiorczości	354

8.2.2.	Charakter (postacie) przedsiębiorczości	355
8.2.3.	Miejsce realizacji przedsiębiorczości	355
8.3.	Modele własności	356
8.4.	Typy przedsiębiorczości	357
8.5.	Formy organizacyjno-prawne przedsiębiorczości	357
8.6.	Wzorce zachowań przedsiębiorczych	358
8.6.1.	Przedsiębiorczość żywiołowa	358
8.6.2.	Przedsiębiorczość ewolucyjna	359
8.6.3.	Przedsiębiorczość etyczna	359
8.6.4.	Przedsiębiorczość systemowa	360
8.7.	Przedsiębiorczość w środowisku wiejskim	361
	Literatura	364